LAUSUNTO ESPOON KAUPUNGIN LIIKUNTA- JA HYVINVOINTILAUTAKUNNAN HYVINVOINTIA, TERVEYTTÄ JA OSALLISUUTTA EDISTÄVIEN JÄRJESTÖAVUSTUKSIEN PERIAATTEISTA VUODELLE 2027

Länsi-Uudenmaan Järjestöneuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta saada lausua Liikunta- ja hyvinvointilautakunnan Hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta edistävien järjestöavustuksien periaatteista vuodelle 2027.

1. **Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen järjestöavustusten yleiset periaatteet ja painopisteet**

   Selkeytetyt painopisteet avustusten kohdentamisessa

   Avustusten kohdentamisessa on haluttu korostaa ennaltaehkäisyä sekä hyvinvointi-, terveys- ja osallisuuserojen kaventamista erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien osalta. Järjestöneuvottelukunta näkee tämän erittäin tärkeänä, koska ihmisten elämänpiirien, elämäntapojen ja tekemisten eriytyminen erityisesti vapaa-ajalla on erittäin suuri haaste.

   Painopisteistä Järjestöneuvottelukunta haluaa nostaa esiin, että painopisteensä ”koulutyön tukeminen (ja kiusaamisen ehkäisy)” on järjestöjen näkökulmasta sanoitukseltaan haasteellinen, sillä koulutyön tukemiseen on järjestöillä tällä hetkellä kapea pääsy. Espoo-tarinassa painotetaan lukutaidon ja oppimistulosten vahvistamista (kohdat 1.1 ja 1.2), jonka pohjalta painopisteen voisi muotoilla. Oppimisen tukemista voidaan kohdentaa myös muihin ikä- ja väestöryhmiin.

   Järjestöneuvottelukunta ehdottaa painopisteiden ”Koulutyön tukeminen ja kiusaamisen ehkäisy” sekä ”Kotoutumisen edistäminen ja rasismin vastainen työ” jakoa ja sanoittamista seuraavasti:
   - Oppimisen ja koulutyön tukeminen
   - Kiusaamisen, syrjinnän ja häirinnän vastainen työ
   - Kotoutumisen tukeminen

   Painopisteeksi voisi lisätä vielä ”osallisuuden/yhteiskuntaan vaikuttamisen edistäminen”.

2. **Myöntämisperiaatteet ja -perusteet sekä päätöksenteko**

   Järjestöneuvottelukunta haluaa nostaa esiin, että on erityisen tärkeää selkeyttää kaupungin ja hyvinvointialueen avustusvastuita. Luonnoksessa todetaan, ettei avustusta myönnetä toimintaan, joka kuuluu selvästi hyvinvointialueen avustettavaksi. Monen järjestön toiminta edistää samanaikaisesti kaupungin sekä hyvinvointialueen tavoitteita. Olisi tärkeää varmistaa ja sanoittaa selkeästi erot avustusvastuissa, jotta järjestöt voivat selkeästi kohdentaa toimintansa oikean rahoituksen alle.

Vähimmäiskriteerien täsmennys

Järjestöneuvottelukunta toivoo, että 6. kriteerin ”Lait, yhdenvertaisuus ja turvallisuus” sisällössä painotettaisiin vielä voimakkaammin mm. yhdenvertaisuuden edistämistä aktiivisesti sekä lisäksi syrjinnän, rasismin ja häirinnän ehkäisyä ja näihin puuttumista.

Pisteytyksen roolin selkeytys arvioinnissa ja arviointia helpottavien pisteytyksien lisääminen

Järjestöneuvottelukunta kannattaa tarkennusta pisteytyksessä, jossa viitataan hakemuksen laatuun sekä lisäystä toiminnan sisällön kuvauksen pisteyttämisestä; hakemuksen tulee olla laadittu harkinnalla ja siinä kuvattu toiminta perusteltua. Järjestöneuvottelukunnan mielestä nämä lisäävät hakemusten pisteytyksen läpinäkyvyyttä.

Järjestöneuvottelukunta kannattaa myös pisteytettävää kohtaa toiminnan ilmoittamisesta Lähellä.fi-sivulla; toiminnasta ilmoittaminen yhteisellä alustalla lisää avustettavan toiminnan läpinäkyvyyttä. Järjestöneuvottelukunta korostaa, että järjestötoiminnan aseman ja näkyvyyden vahvistamiseksi on tärkeää, että toiminta on ilmoitettu sivustolla, josta se on löydettävissä; sivustolta voidaan koota alueella toteutettava järjestötoiminta palveluohjauksen tueksi sekä osoittamaan järjestötoiminnan rooli ja merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Avustuksen käytön raportointi vastaa Espoon kaupungin muiden järjestöavustusten käytön raportoinnin linjaa.

Järjestöneuvottelukunta haluaa huomauttaa, ettei liikunta- ja hyvinvointilautakunnan hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta edistävien järjestöavustusten periaatteissa ole mainintaa avustettavan toiminnan vastikkeettomuudesta. Yleisissä periaatteissa mainitaan, että avustusta myönnettäessä huomioidaan asukkaiden yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sisältäen alueellisen yhdenvertaisuuden, syrjimättömyyden, eri väestöryhmät sekä esteettömyyden ja saavutettavuuden. Vastikkeellinen toiminta olisi ristiriidassa tämän ja avustuksen yleishyödyllisen luonteen kanssa.

Järjestöavustuksiin ja niiden myöntämiseen liittyen Järjestöneuvottelukunta haluaa nostaa esiin avustettavan toiminnan raportoinnin merkityksen; järjestötoiminnan raportoinnilla voidaan tehdä näkyväksi järjestötoiminnan rooli ja merkitys hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisessä. Toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointia osana raportointia tulisi kehittää ja siinä tulisi huomioida mm. toiminnan kohderyhmä, saavutettavuus ja osallistujille syntyvät hyödyt.

Lisäksi Järjestöneuvottelukunta haluaa nostaa esiin, että pidempi harkinnanvarainen avustuskausi toisi järjestöille toimintaan vakautta ja mahdollisuuden pitkäjänteisempään toiminnan suunnitteluun sekä kehittämiseen Espoon asukkaiden hyväksi. Uusien kokeilujen rinnalla tarvitaan pitkäjänteistä, jo vaikuttavaksi osoittautunutta toimintaa. Pitkäjänteisemmällä suunnittelulla tuettaisiin myös yhteistyön rakentumista vakaammalle pohjalle.

Lausunto on hyväksytty järjestöneuvottelukunnan toimesta 3.11.2026.